

IFLA – UNESCO

Manifest o šolskih knjižnicah 2025

Program šolske knjižnice je ključen del vsake dolgoročne izobraževalne strategije.

Vizija, poslanstvo in cilji

Program šolske knjižnice izboljšuje poučevanje in učenje za celotno šolsko skupnost z zagotavljanjem:

- strokovno usposobljenih knjižničarjev,
- dostopa do kakovostnih zbirk, virov in tehnologij,
- spodbudnih fizičnih in virtualnih učnih okolij,
- aktivnega sodelovanja pri razvoju pismenosti, kritičnega mišljenja, ustvarjalnosti in globalnega državljanstva,
- pravičnih politik in poučevanja,
- spoštovanja Splošne deklaracije človekovih pravic Združenih narodov.

Šolska knjižnica vsem članom šolske skupnosti omogoča, da postanejo:

- kritični misleci,
- učinkoviti bralci,
- odgovorni uporabniki, presojevalci in ustvarjalci informacij,
- uporabniki knjižnic za vse življenje.

Delovanje in vodenje

Šolski knjižničarji so:

- strokovno usposobljeni člani profesionalne skupnosti,
- motivirani, predani in sodelovalno naravnani,
- dobri vodje,
- kompetentni za upravljanje šolske knjižnice in vodenje njenega programa,
- sposobni strokovno poučevati razvijajoče se pismenosti in digitalne kompetence,
- odgovorni tako do učiteljev kot do učencev.

Program šolske knjižnice je:

- osredotočen na napredek učencev,
- rezultat sodelovanja,
- podprt s strani vodstva šole,
- zadostno in trajnostno financiran,
- organiziran in izvajan v skladu s strokovnimi standardi,
- dostopen vsem članom šolske skupnosti,
- povezan z ostalimi dejavnostmi na šoli.

Preberite Manifest:

<https://www.zbds-zveza.si/zaloznistvo/>

Vsak otrok si zasluži koristi, ki jih prinaša program šolske knjižnice.

Manifest o šolskih knjižnicah

KAZALO

IFLA/UNESCO Manifest o šolskih knjižnicah 2025.....	2
IFLA Manifest o šolskih knjižnicah 2021	6

IFLA/UNESCO Manifest o šolskih knjižnicah 2025

Vizija

Program šolske knjižnice¹ s pomočjo usposobljenih knjižničarjev in zaposlenih v šolski knjižnici, fizičnih in digitalnih zbirk, prostorov in opreme, storitev ter dejavnosti izboljšuje in nadgrajuje poučevanje in učenje celotne šolske skupnosti. V hitro razvijajočem se informacijskem okolju, kjer nove tehnologije prinašajo priložnosti in izzive, je vloga šolske knjižnice v aktivnem sodelovanju za razvoj pismenosti, kritičnega mišljenja, ustvarjalnosti in globalnega državljanstva v vključujočem in pravičnem izobraževanju pomembnejša kot kadar koli prej.

Poslanstvo in cilji

Program šolske knjižnice in usposobljeni strokovni delavci - šolski knjižničarji - se osredotočajo na razvoj učencev z zagotavljanjem enakopravnega dostopa do učnih izkušenj in virov, preko dostopnih, odprtih in vključujočih učnih prostorov, ki vsem članom šolske skupnosti omogočajo, da postanejo kritični misleci, učinkoviti bralci ter odgovorni uporabniki, presojevalci in ustvarjalci informacij v različnih oblikah.

V šolskih knjižnicah² vseh vzgojno-izobraževalnih zavodov je potrebno njihovim članom ne glede na njihovo starost, raso, spol, veroizpoved, spolno usmerjenost ali identiteto, invalidnost, narodnost, jezik in poklicni, ekonomski, kulturni ali socialni status zagotoviti enakopraven dostop do učnih virov, pripomočkov in učnih priložnosti. Ta mora biti prilagojen različnim potrebam in zmožnostim učencev. Tistim, ki ne morajo uporabljati rednih knjižničnih storitev in gradiv, morajo biti zagotovljena posebne storitve in gradiva.

Dostop do zbirk in storitev šolskih knjižnic ne sme biti predmet komercialnih pritiskov, prav tako pa tudi ne predmet kakršne koli ideološke, politične ali verske cenzure. Izhajati mora iz ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj in temeljiti na načelih Splošne deklaracije Združenih narodov o človekovih pravicah ter Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah.

V skladu z načeli IFLA Manifesta o splošnih knjižnicah se osnovnošolske in srednješolske knjižnice v svojem delovanju povezujejo s splošnimi in visokošolskimi knjižnicami, prav tako pa tudi s širšo informacijsko mrežo.

¹ **Program šolske knjižnice** je celostno načrtovan nabor dejavnosti za poučevanje in učenje, namenjen razvijanju medijske in informacijske pismenosti učencev, njihovih raziskovalnih in iskalnih spretnosti, motivaciji za branje, digitalnih spretnosti ter drugih kompetenc, povezanih z večpismenostjo in aktualnim učnim načrtom.

² **Šolska knjižnica** je fizični in digitalni učni prostor v javni ali zasebni osnovni ali srednji šoli, ki v skladu z učnimi načrti zadovoljuje informacijske potrebe šolske skupnosti kot celote. Šolska knjižnica zagotavlja zbirko izobraževalnega in drugega knjižničnega gradiva, ki je primerna za različne starostne stopnje učencev. Vodi jo šolski knjižničar, ki si z različnimi dejavnostmi in storitvami, povezanimi z branjem, raziskovanjem in iskanjem informacij, prizadeva za krepitev kognitivne, osebne, socialne in kulturne rasti tako učencev kot učiteljev. Šolska knjižnica ima glede na svojo funkcijo in cilje lahko različna poimenovanja (npr. medijski center, dokumentacijsko-informacijsko središče, učno stičišče).

Šolska knjižnica je skupni učni prostor, kjer šolski knjižničar deluje in sodeluje s šolsko skupnostjo z namenom, da:

- kot strokovno usposobljen delavec oblikuje ustrezna strokovna navodila za vse učence;
- izvaja dejavnosti, ki so v skladu z vizijo in letnim delovnim načrtom šole;
- zagotavlja, da je šolska knjižnica varno učno okolje, v katerem se spoštuje pravica do znanja in varstvo osebnih podatkov;
- izbira in uporablja širok nabor ustreznih in prilagodljivih učnih virov, izobraževalnih iger ter učnih strategij, ki ustrezajo različnim potrebam in zmožnostim vseh učencev, hkrati pa učence izpostavlja raznolikim idejam in mnenjem, spodbudam, priložnostim, izkušnjam, virom in orodjem;
- učencem omogoča učne izkušnje aktivnega odkrivanja in raziskovanja različnih fizičnih in virtualnih prostorov;
- pri učencih spodbuja izkušnjo samostojnega branja z namenom razvijanja njihovega bralnega razumevanja, domišljije in užitka ter pridobivanja novih znanj;
- pri učencih s širokim naborom najrazličnejših vrst gradiva in ob uporabi raznovrstnih bralnih strategij (glasno branje v vseh starostnih obdobjih, skupinsko branje, prostovoljno branje ...) spodbuja bralni užitek ter s tem krepi njihovo bralno pismenost;
- je šolska knjižnica kot učni prostor svojim uporabnikom na razpolago v čim večji meri;
- usmerja učence k etični rabi in ustvarjanju informacij ter znanja, vključno z razvijanjem spretnosti in različnih vrst pismenosti, ki so potrebne za učinkovito uporabo obstoječih in nastajajočih tehnologij;
- navaja učence k rednemu obiskovanju knjižnic, tudi v kasnejših življenjskih obdobjih;
- organizira učne dejavnosti, ki spodbujajo kulturno in družbeno ozaveščenost;
- v sodelovanju z lokalno skupnostjo podpira ter krepi kulturne in družbene cilje;
- promovira dejavnosti šolske knjižnice ter vanje vključuje celotno šolsko skupnost in širše okolje;
- spodbuja razumevanje in pomen konceptov intelektualne svobode ter pravice do informiranosti, kar je ključnega pomena za aktivno in odgovorno državljanstvo ter uspešno sodelovanje v demokratični družbi;
- z najrazličnejšimi novimi viri in zagotavljanjem sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije učiteljem in drugim strokovnim delavcem nudi možnosti dodatnega poklicnega in strokovnega izpopolnjevanja;
- nenehno sledi novostim na svojem strokovnem področju in v skladu z njimi posodablja program in cilje delovanja šolske knjižnice;
- premaguje digitalni razkorak in druge oblike izključenosti.

Program šolske knjižnice te cilje uresničuje z:

- razvijanjem pravičnih politik in izobraževalnih programov,
- izbiranjem, pridobivanjem in obdelavo kakovostnih virov in tehnologij,
- zagotavljanjem fizičnega in intelektualnega dostopa do različnih virov informacij,
- vzpostavljanjem fizičnih in virtualnih učnih okolij, ki spodbujajo sodelovanje,
- zaposlovanjem usposobljenih šolskih knjižničarjev in usposobljenega administrativnega osebja.

Financiranje, zakonodaja in povezovanje v mrežo

Program šolske knjižnice je, vključno z razvojem različnih vrst pismenosti, zagotavljanjem in ustvarjanjem informacij ter gospodarskim, družbenim in kulturnim razvojem, ključen del vsake dolgoročne izobraževalne strategije. Za podporo programom šolskih knjižnic so odgovorne lokalne, regionalne in nacionalne oblasti; z oblikovanjem posebne zakonodaje ter politik zagotavljajo ustrezno in trajnostno financiranje za ustrezno usposobljen strokovni kader, gradivo, tehnologijo, prostore in vseživljenjsko strokovno izobraževanje. Program šolske knjižnice mora biti brezplačen za učence, šolsko osebje in starše, pa tudi za lokalno skupnost, kadar so knjižnični prostori skupni ali skupno upravljani.

Program šolske knjižnice je ključen partner v lokalnih, regionalnih, nacionalnih in mednarodnih knjižničnih ter informacijskih omrežjih.

Kadar si šolska knjižnica deli prostore in/ali vire z drugo vrsto knjižnice, na primer s splošno knjižnico, je potrebno določiti in ohraniti njene specifične cilje na način aktivnega partnerstva s strokovno usposobljenim šolskim knjižničarjem.

Delovanje in vodenje šolske knjižnice, vključno s strokovno usposobljenim knjižničnim osebjem

Za zagotavljanje uspešnega delovanja šolske knjižnice kot učnega okolja, od katerega bo šolska skupnost kot celota imela kar največjo korist, mora vodstvo šole:

- šolskega knjižničarja, ki je odgovoren za delovanje šolske knjižnice, aktivno vključevati v vse ravni odločanja, ki se posredno ali neposredno dotikajo programa dela šolske knjižnice;
- šolski knjižnici zagotoviti potrebno administrativno in tehnično podporo, da lahko uresniči vse prednosti knjižničnega programa za vse učence;
- zagotoviti, da je šolska knjižnica dostopna vsem članom šolske skupnosti in da se kot taka aktivno vključuje v delo lokalnega in širšega družbenega okolja;
- program šolske knjižnice predstaviti v dokumentih šole in na svoji spletni strani;
- program šolske knjižnice ustrezno in z namenom kar največje koristi za celotno šolsko skupnost vključiti v okvir ciljev in prednostnih nalog vsakokratnega letnega delovnega načrta šole.

Šolska knjižnica mora:

- imeti ustrezen, s strani vodstva potrjen razvojni načrt glede oblikovanja učnih virov in svobodnega dostopa do informacij;
- biti organizirana in vzdrževana v skladu s predpisanimi strokovnimi standardi;
- sodelovati z učitelji, vodstvom šole, drugimi delavci, s starši, z drugimi knjižničarji in informacijskimi specialisti ter drugimi organizacijami;
- uporabljati proces stalnega spremljanja, vrednotenja in poročanja, pri čemer zbrane podatke deli in predstavlja članom in deležnikom šolske ter lokalne skupnosti.

Šolski knjižničar je strokovno usposobljen in motiviran član kolektiva; kot informacijski specialist je odgovoren za načrtovanje in vodenje programa šolske knjižnice. Njegovi nalogi sta

sodelovanje z vsemi člani šolske skupnosti ter vzpostavljanje povezav s splošno knjižnico in drugimi deležniki širše skupnosti. Priporočljivo je, da je šolski knjižničar član strokovnega knjižničarskega združenja.

Šolskega knjižničarja bi moralo pri vsakodnevnem delu v knjižnici podpirati ustrezno usposobljeno administrativno osebje, seznanjeno s knjižničnimi postopki. Lahko pa mu, skladno s šolsko politiko, pomagajo tudi ustrezno usposobljeni prostovoljci.

Strokovne kvalifikacije in vloga šolskega knjižničarja ter administrativnega osebja se lahko razlikujejo glede na proračun, kurikulum in didaktično metodologijo posamezne šole, na kar vplivajo vsakokratni zakonski in pravni okviri.

V sodobnem informacijskem okolju morajo biti strokovno usposobljeni šolski knjižničarji dobri vodje, večši načrtovanja in poučevanja razvijajočih se pismenosti in digitalnih veščin. Usposobljeni morajo biti za upravljanje in vodenje knjižnice ter njenega programa. Odgovorni so učencem, učiteljem, šolski skupnosti kot celoti ter lokalni skupnosti, s katerimi vzpostavljajo sodelovalne modele delovanja.

Promoviranje in razširjanje Manifesta

Vsak otrok bi moral biti deležen koristi, ki jih prinaša program šolske knjižnice. Manifest sledi Agendi za trajnostni razvoj do leta 2030, sprejeti s strani Združenih narodov (ZN), oziroma cilju št. 4:³ »Vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar.«

Poleg tega mora biti dostop do informacij (cilj 16.10), kulture (cilj 11.4) in informacijsko-komunikacijske tehnologije (cilji 5b, 9c in 17.8), kot jih določajo ZN in potrjuje IFLA, zagotovljen celotni šolski skupnosti.

Zato pozivamo vlade, da prek svojih ministrstev, pristojnih za izobraževanje, pripravijo ustrezne strategije, politike, načrte in sprotne evalvacije, ki bodo podlaga za izvajanje načel tega manifesta.

Ravnatelje šol in lokalne oblasti pa pozivamo, da ta manifest implementirajo v svoje strateške dokumente in tako pomagajo šolskim skupnostim, da svoje učence vzgojijo v odgovorne in aktivne državljanke.

Sprejeto na 13. zasedanju Medvladnega sveta UNESCO IFAP aprila 2025.

Slovenski prevod je za Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije pripravila Tatjana Lukovnjak. Za revizijo prevoda je poskrbel Gregor Škrlj. Objavljeno septembra 2025.

³ Dostopno na: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4>.

IFLA Manifest o šolskih knjižnicah 2021

Vizija

Pravičen in vključujoč izobraževalni sistem se zaveda pomena in vloge šolske knjižnice⁴ v procesu izobraževanja, zato ji v okviru vzgojno-izobraževalnih zavodov in institucij namenja posebno pozornost.

Šolska knjižnica za svoje delovanje potrebuje:

- ustrezne materialne pogoje, kot jih predstavljajo z ustreznimi standardi določeni prostori in oprema ter ustrezne fizične in digitalne zbirke,
- ustrezen program šolske knjižnice⁵,
- posebej za delo v šolski knjižnici usposobljene strokovne delavce – šolske knjižničarje,
- podporo in sodelovanje vodstva ter učiteljev vzgojno-izobraževalnega zavoda pri izvajanju programa šolske knjižnice.

Šolski knjižničarji ob upoštevanju navedenega uspešno izvajajo storitve in naloge, s katerimi podpirajo in izboljšujejo poučevanje in učenje celotne šolske skupnosti, hkrati pa aktivno sodelujejo pri razvijanju njene pismenosti, kritičnega mišljenja, ustvarjalnosti ter zavedanja globalnega državljanstva.

Poslanstvo in cilji

Usposobljeni strokovni delavci - šolski knjižničarji - ob zagotovljenih ustreznih materialnih in drugih pogojih dela v okviru šolske knjižnice vodijo dejavnosti, ki stremijo k vsestranskemu razvoju učencev in drugih članov šolske skupnosti. Prek zagotavljanja enakopravnega dostopa do učnih izkušenj in raznovrstnih informacijskih virov vsem članom šolske skupnosti omogočajo, da se razvijejo v predane kritične bralce in mislece ter v odgovorne ocenjevalce, uporabnike in ustvarjalce informacij v najrazličnejših oblikah.

V knjižnicah vseh vzgojno-izobraževalnih zavodov je njihovim članom potrebno ne glede na starost, raso, spol, vero, invalidnost, narodnost, jezik in strokovni, ekonomski, kulturni ali socialni status zagotoviti enakopraven dostop do učnih virov, pripomočkov in učnih priložnosti, s čimer se zadosti vsem njihovim potrebam in sposobnostim. Vsem, ki knjižničnih storitev zaradi takšnih ali drugačnih upravičenih razlogov ne morejo koristiti na običajen način,

⁴ **Šolska knjižnica** je fizični in digitalni učni prostor v javni ali zasebni osnovni ali srednji šoli, ki v skladu z učnimi načrti zadovoljuje informacijske potrebe šolske skupnosti kot celote. Šolska knjižnica zagotavlja zbirko izobraževalnega in drugega knjižničnega gradiva, ki je primerna za različne starostne stopnje učencev. Vodi jo šolski knjižničar, ki si z različnimi dejavnostmi in storitvami, povezanimi z branjem, raziskovanjem in iskanjem informacij, prizadeva za krepitev kognitivne, osebne, socialne in kulturne rasti tako učencev kot učiteljev. Šolska knjižnica ima glede na svojo funkcijo in cilje lahko različna poimenovanja (npr. medijski center, dokumentacijsko-informacijsko središče, učno stičišče).

⁵ **Program šolske knjižnice** je celostno načrtovan nabor dejavnosti za poučevanje in učenje, namenjen razvijanju medijske in informacijske pismenosti učencev, njihovih raziskovalnih in iskalnih spretnosti, motivaciji za branje, digitalnih spretnosti ter drugih kompetenc, povezanih z večpismenostjo in aktualnim učnim načrtom.

se za ta namen zagotovijo posebne storitve, ki jim omogočajo enakopravno obravnavo glede na običajnega uporabnika knjižnice.

Dostop do zbirk in storitev šolskih knjižnic ne sme biti predmet komercialnih pritiskov, prav tako pa tudi ne predmet kakršne koli ideološke, politične ali verske cenzure. Izhajati mora iz ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj in temeljiti na načelih Splošne deklaracije Združenih narodov o človekovih pravicah ter na načelih Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah.

V skladu z načeli IFLA Manifesta o splošnih knjižnicah se osnovnošolske in srednješolske knjižnice v svojem delovanju povezujejo s splošnimi in visokošolskimi knjižnicami, prav tako pa tudi s širšo informacijsko mrežo.

Šolska knjižnica je učno okolje, v katerem šolski knjižničar v korist celotne šolske skupnosti deluje na način, da:

- oblikuje ustrezna strokovna navodila, s katerimi učence usmerja k čim boljši izrabi učnega okolja, kot ga predstavlja šolska knjižnica;
- izvaja dejavnosti, ki so v skladu z vizijo in letnim delovnim načrtom šole;
- zagotavlja, da je šolska knjižnica varno učno okolje, v katerem se spoštuje pravica do znanja in varstvo osebnih podatkov;
- pri svojem delu z učenci uporablja široko paleto učnih strategij, podprtih z raznovrstnimi učnimi pripomočki, didaktičnimi igrami in najrazličnejšimi informacijskimi viri, kar omogoča vsestranski razvoj učencev ter krepitev in zadovoljevanje njihovih sposobnosti in potreb;
- učencem omogoča učne izkušnje aktivnega odkrivanja in raziskovanja različnih fizičnih in virtualnih prostorov;
- pri učencih spodbuja izkušnjo in užitek samostojnega branja, in sicer z namenom razvijanja njihovega bralnega razumevanja, ustvarjalne domišljije in potrebe po pridobivanju novih znanj;
- pri učencih s širokim naborom najrazličnejših vrst gradiva in ob uporabi raznovrstnih bralnih strategij (glasno branje, branje v skupini, samostojno branje ...) spodbuja bralni užitek ter s tem krepí njihovo bralno pismenost;
- je šolska knjižnica kot učni prostor svojim uporabnikom na razpolago v čim večji meri;
- učence pouči o tem, da je pri uporabi in ustvarjanju informacij ter novih znanj potrebno biti odgovoren in ravnati v skladu s temeljnimi postulati etike;
- v delo šolske knjižnice vključuje celotno šolsko skupnost ter učence z dejavnostmi, ki spodbujajo k vseživljenjskemu učenju, navaja k njenemu rednemu obiskovanju, tudi v kasnejših življenjskih obdobjih;
- organizira učne dejavnosti, ki pri učencih spodbujajo socialno občutljivost in zavedanje kulturne raznolikosti, s čimer krepí temu ustrezne cilje širše lokalne skupnosti in se tako tvorno vključuje v njeno delo;
- pri delu z učenci spodbuja razumevanje in pomen konceptov intelektualne svobode ter pravice do informiranosti, kar je ključnega pomena za aktivno in odgovorno državljanstvo ter uspešno sodelovanje v demokratični družbi;
- z najrazličnejšimi novimi viri in z zagotavljanjem sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije učiteljem in drugemu osebju šolske skupnosti nudi možnosti dodatnega poklicnega in strokovnega izpopolnjevanja;

- nenehno sledi novostim na svojem strokovnem področju in v skladu z njimi posodablja program in cilje delovanja šolske knjižnice;
- svojim uporabnikom z različnimi aktivnostmi pomaga pri premagovanju družbene izključenosti, še posebej zaradi pomanjkanja digitalnih kompetenc.

Program šolske knjižnice je pri doseganju zastavljenih ciljev uspešen, ko:

- ima ustrezno podporo v programih in zakonodajni politiki s področja vzgoje in izobraževanja ter tudi širše;
- se v okviru šolske skupnosti skrbi za zaposlovanje strokovno usposobljenega in visoko izobraženega kadra, ki se ne glede na strokovno področje, ki mu pripada, zaveda pomena in vloge šolske knjižnice v procesu izobraževanja;
- ima šolska knjižnica zagotovljena vsa finančna in materialna sredstva za izbiro, pridobivanje in obdelavo visokokakovostnih virov ter informacijsko-komunikacijskih tehnologij;
- ima šolska knjižnica kot učni prostor zagotovljen dostop do najrazličnejših virov informacij, s tem pa posredno tudi do participativnih fizičnih in virtualnih učnih okolij.

Financiranje, zakonodaja in povezovanje v mrežo

Program šolske knjižnice je bistven za vsako dolgoročno izobraževalno strategijo, vključno z večpismenostjo, zagotavljanjem in ustvarjanjem informacij ter gospodarskim, socialnim in kulturnim razvojem. Odgovornost lokalnih, regionalnih in nacionalnih organov je, da podpirajo programe šolskih knjižnic s posebno zakonodajo in politikami, ki zagotavljajo ustrezno in trajno financiranje njihovih prostorov, opreme, gradiv, ustrezno izobraženega in usposobljenega strokovnega kadra ter vseh dejavnosti, ki jih šolske knjižnice izvajajo z namenom spodbujanja kulture vseživljenjskega učenja. Programi šolskih knjižnic morajo biti brezplačni za vse člane šolske skupnosti, vključno s starši učencev, prav tako pa tudi za lokalno skupnost, kadar le-ta za svoje delovanje koristi prostore šolske knjižnice in jih skupaj z njo tudi upravlja.

Program šolske knjižnice je nepogrešljiv del lokalnih, regionalnih, nacionalnih in mednarodnih knjižničnih in informacijskih mrež.

Kadar si šolska knjižnica deli prostore in/ali vire z drugo vrsto knjižnice, kot je splošna knjižnica, mora biti njuno partnerstvo enakovredno na način, da se v njegovem okviru ohranjajo edinstveni cilji šolske knjižnice, in sicer preko strokovno usposobljenega šolskega knjižničarja.

Delovanje in vodenje šolske knjižnice

Za zagotavljanje uspešnega delovanja šolske knjižnice kot učnega okolja, od katerega bo šolska skupnost kot celota imela kar največjo korist, mora vodstvo šole:

- šolskega knjižničarja, ki je odgovoren za delovanje šolske knjižnice, aktivno vključevati v vse ravni odločanja, ki se posredno ali neposredno dotikajo programa dela šolske knjižnice;
- šolski knjižnici z namenom njenega optimalnega delovanja zagotoviti vso potrebno administrativno in tehnično podporo;

- zagotoviti, da je šolska knjižnica dostopna vsem članom šolske skupnosti in da se kot taka aktivno vključuje v delo širšega lokalnega in družbenega okolja;
- poskrbeti za dostop do programa šolske knjižnice v dokumentih in a spletnih straneh šole;
- program šolske knjižnice ustrezno in z namenom kar največje koristi za celotno šolsko skupnost vključiti v okvir ciljev in prednostnih nalog vsakokratnega letnega delovnega načrta šole.

Šolska knjižnica mora:

- glede razvoja učnih virov in dostopa do ustreznih informacijskih virov imeti ustrezen razvojni načrt in vizijo, ki sta usklajena s temeljnimi dokumenti šole in pristojnega ministrstva;
- biti vzdrževana in organizirana v skladu s predpisanimi strokovnimi standardi.

Šolski knjižničar mora:

- sodelovati z vodstvom šole, učitelji, šolskim administrativnim in tehničnim osebjem ter s starši, hkrati pa se vključevati v širšo lokalno, regionalno in nacionalno knjižnično in informacijsko mrežo;
- tekoče spremljati novosti na svojem strokovnem področju in le-te ob pomoči in podpori vodstva ter ostalih deležnikov šolske skupnosti implementirati v delo šole in v vse njene pomembne razvojne dokumente;
- kot strokovno usposobljen in motiviran delavec odgovorno načrtovati, voditi in izvajati program šolske knjižnice;
- biti dober vodja, ki je sposoben upravljati prostor šolske knjižnice ter voditi njen program dela, ki temelji na ustreznem načrtovanju in poučevanju razvijajoče se večpismenosti;
- biti pri svojem delu in v odnosu do šolske in lokalne skupnosti kot celote odgovoren ter odprt za dogovore in možnosti najrazličnejših oblik sodelovanja.

Šolskega knjižničarja bi moralo pri rutinskih opravilih podpirati ustrezno administrativno in tehnično osebje, lahko pa bi mu pri tovrstnem delu pomagali tudi ustrezno usposobljeni prostovoljci, če to dopuščajo obstoječi zakonodajni okviri.

Zahtevane strokovne kvalifikacije za delo šolskega knjižničarja ter njegova vloga in pomen v družbi se v okviru različnih lokalnih, regionalnih, predvsem pa nacionalnih ravni medsebojno razlikujejo, na kar vplivajo vsakokratni zakonski in pravni okviri, predvsem pa razpoložljiva finančna sredstva, od katerih sta odvisna proračun in program tako posamezne šole kot njene šolske knjižnice.

Promoviranje in razširjanje Manifesta

Manifest o šolskih knjižnicah in v njem opisan program šolske knjižnice, ki bi ga zaradi koristi, ki jih prinaša, moral biti deležen vsak šolajoči se otrok, sledita cilju 4 Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (SDG) Združenih narodov (<https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4>), po katerem se mora spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar, hkrati pa mora biti vsem enakopravno zagotovljena pravica do kakovostne izobrazbe.

Dostop do informacij (cilj SDG 16.10), kulture (cilj 11.4) in informacijsko-komunikacijskih tehnologij (cilji 5b, 9c in 17.8), kot so to navedli Združeni narodi in podprla IFLA v svojem Mednarodnem programu zagovorništva (IAP), mora biti zagotovljen sleherni šolski skupnosti kot celoti. Zato pozivamo vlade, da prek svojih ministrstev, pristojnih za izobraževanje, pripravijo ustrezne strategije, politike, načrte in sprotne evalvacije, ki bodo podlaga za izvajanje načel Manifesta.

Ravnatelje šol in lokalne oblasti pozivamo, da Manifest implementirajo v svoje strateške dokumente in tako pomagajo šolskim skupnostim, da svoje učence vzgojijo v odgovorne in aktivne državljane.

Besedilo sta 12. septembra 2021 objavila stalni odbor IFLA Sekcije za šolske knjižnice in Mednarodno združenje šolskega knjižničarstva (IASL). Upravni odbor IFLA ga je odobril 17. aprila 2023.

Slovenski prevod je za Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije pripravila Polonca Žele. Prevod je priredila Jerneja Stoviček. Za revizijo prevoda je poskrbel Gregor Škrlj. Objavljeno januarja 2025.